

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Marka Bedřicha, soudce Mgr. Marka Zimy a soudkyně JUDr. Jitky Hroudové ve věci

žalobkyně: **ASPET-INVEST s. r. o.**, IČO 26860848
sídlem Jana Šoupala 1597/3, 708 00 Ostrava

proti

žalovanému: **Ministerstvo životního prostředí**
sídlem Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného z 10. 3. 2025, čj. MZP/2025/250/337, sp. zn. ZN/MZP/2025/250/67

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žalovanému se nepřiznává náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Vymezení věci

1. Česká inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Ostrava (inspekce), uložila žalobkyni pokutu za přestupek, kterého se dopustila tím, že bez povolení pokácela 14 ks dřevin a 1 905 m² zapojeného porostu dřevin rostoucích mimo les. Žalobkyně s tím nesouhlasí, neboť má zejména za to, že jednala v krajní nouzi.

2. Průběh řízení a obsah správního spisu

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

2. V dubnu 2024 inspekce při svém šetření zjistila, že v areálu sportoviště TJ Jiskra Hrušov a v jeho okolí bylo pokáceno nejméně 22 dřevin, jejichž obvod ve výpočetní výšce přesáhl 80 cm, a dále bylo odstraněno 2525 m² zapojeného porostu dřevin. Inspekce shledala, že se jednalo o dřeviny rostoucí mimo les ve smyslu § 3 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, které mohl odstranit jejich vlastník nebo jiná oprávněná osoba pouze na základě předchozího povolení orgánu ochrany přírody.
3. Na základě těchto zjištění zahájila inspekce u žalobkyně kontrolu, při níž potvrdila, že žalobkyně na pozemcích parc. č. 479 a 480/1 v k. ú. Muglinov svépomocí pokácela od konce února do poloviny března 2024 14 ks dřevin o obvodu kmene nad 80 cm a dále odstranila zapojené porosty dřevin o výměře nejméně 1 905 m². Žalobkyně uvedla, že dřeviny odstranila s úmyslem vyčistit a upravit zanedbanou lokalitu. Dalších šest dřevin pokácela po předchozím oznámení společnost Veolia Energie ČR, a. s., IČO 45193410, v rámci ochranného pásma nadzemního elektrického vedení na pozemcích p. č. 1950/1 a 2031 v k. ú. Hrušov a p. č. 479 v k. ú. Muglinov. Dvě dřeviny pokácely neznámé osoby.
4. Inspekce uzavřela, že žalobkyně neměla povolení ke kácení podle § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny. Proto žalobkyni doručila příkaz, kterým jí uložila pokutu 90 tisíc Kč za spáchání přestupku podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny. Žalobkyně podala proti příkazu odpor.
5. Inspekce následně žalobkyni vyrozuměla o pokračování v řízení a poučila ji, že může navrhopvat důkazy a má právo vyjádřit se k podkladům rozhodnutí. Žalobkyně žádné důkazní návrhy nepředložila ani se nevyjádřila k podkladům rozhodnutí. Rozhodnutím z 6. 11. 2024 ji následně inspekce opět uznala vinnou ze spáchání výše uvedeného přestupku.
6. Žalobkyně se proti prvostupňovému rozhodnutí odvolala. Vznela přitom námitky, které se převážně shodovaly s obsahem žaloby. Napadeným rozhodnutím žalovaný odvolání zamítl a potvrdil rozhodnutí inspekce.

3. Argumentace účastníků

3.1 Žalobní argumentace

7. V **prvním žalobním bodě** žalobkyně namítá, že při kácení stromů jednala v krajní nouzi. Odstranila staré, suché a poškozené stromy, které se nacházely v přímém okolí sportovního hřiště. Bezprostředně hrozilo, že by stromy nebo jejich části mohly spadnout na hřiště, čímž by došlo k ohrožení života hráčů a dalších osob pohybujících se ve sportovním areálu. K pádům velkých kusů stromů již v minulosti docházelo, proto se žalobkyně rozhodla tuto situaci řešit a stromy pokácet. Mohla tak učinit bez povolení podle § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny. Má za to, že jednala preventivně ve smyslu § 2901 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.
8. Žalobkyně nesouhlasí se závěrem žalovaného, že nebezpečí nehrozilo bezprostředně. Naopak nebylo prokázáno, že by bezprostřední nebezpečí nehrozilo. Inspekce v minulosti sama konstatovala, že při prohlídce místa byla patrná vyhnívající dutina stromů, a že byly pokáceny staré a dožívající dřeviny. Posouzení otázky, zda hrozilo nebezpečí pádu stromu či velkých větví, je přitom velmi subjektivní. Jak lze u nemocného stromu s vyhnívající dutinou posoudit bezprostřednost nebezpečí jeho pádu? S určitou nadsázkou bude bezprostřednost nebezpečí zjištěna doslova až v okamžiku, kdy dojde v důsledku pádu stromu k tragické události. Navíc v posledních letech nastávají extrémní změny podnebí. V minulosti způsobil běžný silnější vítr pád větví na přilehlou cyklostezku, bylo tedy jen

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

otázkou času, než dojde k pádu celého stromu. Po pokácení stromů navíc žalobkyně zjistila, že šlo o stromy s vyhnívající dutinou.

9. Dále namítá, že inspekce bez dalšího zjišťování uzavřela, že žalobkyně jako vlastnice stromů nezabránila jejich poškozování a nečinila opatření, aby pádům větví zabránila. Přitom ale inspekce vůbec nezkoumala, jak dlouho je žalobkyně vlastnící pozemků a zda by vůbec mohla onemocnění stromů zabránit. Proto nelze nic z uvedeného klást žalobkyni k tíži.
10. V **druhém žalobním bodě** má za to, že povolení ke kácení stromů nepotřebovala rovněž proto, že podle § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny odstranila dřeviny v ochranném pásmu elektrizační a plynárenské soustavy. Pokud inspekce dospěla k závěru, že toto ustanovení na žalobkynin případ nedopadá, měla v odůvodnění svého rozhodnutí jasně uvést, kudy vede ochranné pásmo, kolik stromů se v něm nacházelo, a teprve poté mohla dojít k závěru o výši škody. Tyto okolnosti ale inspekce nezkoumala.
11. Ve **třetím žalobním bodě** žalobkyně namítá, že žalovaný nevzal v potaz její argumenty, s nimiž se domáhala moderace výše pokuty.
12. Podle **čtvrtého žalobního bodu** se žalovaný dostatečně nezabýval tím, nakolik bylo žalobkynino jednání společensky škodlivé a zda byla vůbec naplněna materiální stránka vytýkaného přestupku. Účelem zákona je chránit zdravé dřeviny, nikoli nemocné dřeviny, které ohrožují okolí.
13. Z těchto důvodů považuje žalobkyně napadené rozhodnutí za nezákonné a navrhuje, aby jej soud zrušil, vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení a přiznal jí náhradu nákladů řízení.

3.2 Vyjádření žalovaného

14. Žalovaný s žalobou nesouhlasí a navrhuje, aby ji soud zamítl. Uvedl, že žalobní námitky jsou fakticky totožné s žalobkyninou argumentací v odvolání. Proto převážně zopakoval argumentaci z napadeného rozhodnutí a v podrobnostech na něj odkázal.
15. K **prvnímu žalobnímu bodu** uvádí, že obsah spisu nijak nenasvědčoval „krajní nouzi“ či „bezprostřednímu ohrožení“. Naopak ze spisu vyplývá, že žalobkyně prohlédla stav dřevin v lednu 2024 a zhruba o měsíc později, tj. od konce února do půlky března, stromy pokácela. Současně žalobkyně předložila fotografie zachycující stav dřevin před a v průběhu jejich kácení. S ohledem na tyto okolnosti, nelze mít za to, že by žalobkyně jednala v krajní nouzi, tedy že odvracela přímé nebezpečí. Bezprostřední ohrožení nelze prokazovat *ex post* po pokácení dřevin. Takový výklad by byl zcela v rozporu s ustálenou judikaturou i odbornou literaturou.
16. K **druhému žalobnímu bodu** uvádí, že pokácené dřeviny, které jsou předmětem přestupkového řízení, nebyly součástí ochranného pásma elektrizační soustavy.
17. Žalovaný upozorňuje, že žalobkyně kácení dřevin neoznámila podle § 8 odst. 2 (kácení v ochranném pásmu) ani podle § 8 odst. 4 (krajní nouze) zákona o ochraně přírody a krajiny. Již to prokazuje, že žalobkyně vykácela dřeviny bez povolení v rozporu se zákonem.
18. Žalovaný nesouhlasí ani se **třetí žalobní námitkou**. Inspekce pokutu uložila při dolní hranici zákonné sazby, a přitom přihlédla k významu dotčeného chráněného zájmu (ochrana dřevin rostoucích mimo les), významu a rozsahu následků přestupku a ke všem okolnostem jeho spáchání (aktivní jednání žalobkyně, vyšší počet pokácených dřevin, místo spáchání přestupku v areálu sportoviště a podél cyklostezky). Rovněž přihlédla ke své dosavadní

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

rozhodovací praxi ve skutkově podobných případech. Žalovaný nepovažuje uloženou pokutu za nepřiměřeně vysokou.

19. Nedůvodná je podle něj též **čtvrtá žalobní námitka**. Společenská škodlivost jednání žalobkyně je zřejmá, neboť spočívá v přímém dotčení zájmu na ochraně dřevin rostoucích mimo les před jejich kácením. Pokácením dřevin vznikla ekologická újma, která by v případě, že by dřeviny byly odstraněny na základě povolení, byla kompenzována v odpovídající výši (inspekce vycházela z jejich minimální ekologické hodnoty).

3.3 Žalobkynina replika

20. Žalobkyně v replice zopakovala svou argumentaci z žaloby.
21. Žalovaný podle ní posoudil otázku bezprostřednosti ohrožení nepřípustně restriktivně a v rozporu se smyslem a účelem zákona. Správní orgány zcela ignorovaly skutečnost, že žalobkyně pokácela staré a poškozené stromy s vyhnívající dutinou, které rostly v těsné blízkosti sportoviště a cyklostezky. Podmínku bezprostřednosti je nutné hodnotit nikoli čistě časově, ale z hlediska skutečné hrozby újmy, která může nastat vlivem nepředvídatelných živelných podmínek. Má za to, že jednala v rámci prevenční povinnosti ve smyslu § 2901 občanského zákoníku.
22. Zopakovala, že žalovaný dostatečně nezkoumal, kudy prochází ochranné pásmo a zda pokácené dřeviny nebyly jeho součástí. Žalovaný rovněž nezkoumal, jak dlouho je žalobkyně vlastnící pozemků a zda měla vůbec možnost do vývoje stromů zasáhnout.
23. Žalobkyně dále opětovně namítla, že se správní orgány nezabývaly materiální stránkou přestupku a že jí uložily nepřiměřenou pokutu.
24. Vzhledem k tomu, že replika neobsahovala žádnou novou argumentaci, soud ji již nezasílal žalovanému (k obdobnému postupu Ústavního soudu srov. např. nálezy z 19. 5. 2020, sp. zn. III. ÚS 124/20, bod 15, a z 16. 5. 2023, sp. zn. I. ÚS 233/23, bod 12).

4. Posouzení věci soudem

25. Ve věci samé rozhodl soud bez nařízení jednání, s čímž účastníci konkludentně souhlasili [§ 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (s. ř. s.)]. Napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.), jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, jenž tu byl v době rozhodnutí žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
26. Žalobu podala včas osoba k tomu oprávněná.
27. Žaloba není důvodná.
28. Soud v souladu se strukturou žalobní argumentace nejprve posoudil, zda žalobkyně mohla dřeviny odstranit bez povolení, protože jednala v krajní nouzi (4.1), případně odstraňovala dřeviny v ochranném pásmu elektrizační soustavy (4.2). Poté se zabýval zákonností úvah, kterými se správní orgány řídily při ukládání pokuty (4.3). A v závěru zkoumal, zda se správní orgány zabývaly materiální stránkou spáchaného přestupku (4.4).

4.1 Žalobkyně nejednala v krajní nouzi

29. Podle § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny je ke kácení dřevin *nezbytné povolení orgánu ochrany přírody, není-li dále stanoveno jinak*. Podle § 8 odst. 4 téhož zákona *povolení není třeba ke kácení dřevin, je-li jejich stavem zřejmé a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo*

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

broží-li škoda značného rozsahu. Ten, kdo za těchto podmínek provede kácení, oznámí je orgánu ochrany přírody do 15 dnů od provedení kácení.

30. Možností pokácet dřeviny ohrožující život, zdraví a majetek se opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud (NSS). Konstatoval, že se jedná o výjimku, kdy s ohledem na havarijní stav dřevin musí být situace řešena v co nejkratší době, takže kácení lze provést, aniž by mu předcházelo správní řízení podle zákona o ochraně přírody a krajiny (rozsudek NSS z 5. 11. 2015, čj. 7 As 162/2015-59). Nestačí přitom jen nedobrý stav dřevin, ale jejich stavem musí být zřejmě a bezprostředně ohrožen život nebo zdraví nebo hrozit škoda značného rozsahu (viz § 8 odst. 4 zákona, srov. též bod 7 rozsudku NSS z 15. 2. 2022, čj. 10 As 486/2021-52). Není-li naplněna podmínka zřejmosti a bezprostřednosti ohrožení života či zdraví nebo hrozící škody značného rozsahu, je nezbytné postupovat podle § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny a vyžádat si povolení příslušného orgánu ochrany přírody (rozsudek NSS ze 7. 8. 2003, čj. 5 A 27/2001-34, č. 194/2004 Sb. NSS; obdobně bod 20 rozsudku ze 7. 2. 2018, čj. 6 As 250/2017-27).
31. Podle odborné literatury k § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny se „*jedná o zvláštní případ krajní nouze, kdy zájem na ochraně dřeviny ustupuje jinému naléhavému veřejnému zájmu. Příkladem situace, na niž se toto ustanovení vztahuje, bude třeba větrem, bleskem, sesuvem půdy nebo i lidskou činností natolik poškozený strom, že akutně hrozí jeho pád, při kterém by mohlo dojít ke způsobení uvedených ztrát. Klíčové jsou požadavky zřejmosti a bezprostřednosti. Zřejmý bude takový stav, který je zjiřitelný bez náročného odborného zkoumání, například znaleckým posudkem. Bezprostřednost je pak třeba chápat jako stav nebezpečí z prodlení, kdy v zájmu předejití akutně hrozícím závažným následkům není možné postupovat zákonem předvídaným způsobem*“ (Dienstbier, F.: § 8 [Povolení ke kácení dřevin] XI. In: Vomáčka, V., Knotek, J., Konečná, M., Hanák, J., Dienstbier, F., Průchová, I. *Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 108). „*Jde tedy zejména o případy, kdy dojde k okamžité změně stavu dřeviny (např. závažné ohrožení stability stromu působením přírodních živlů) nebo změně místa, kde dřevina roste (např. sesuvy půdy, které mají za následek odkrytí kořenového systému)*“ (Havelková, S.: § 8 [Povolení ke kácení dřevin] k odst. 4. In: Miko, L., Borovičková, H. a kolektiv: *Zákon o ochraně přírody a krajiny. Komentář*. 2. vydání, Praha: C. H. Beck, 2007, s. 120). S těmito východisky soud souhlasí.
32. Žalobkyně namítá, že správní orgány nesprávně posoudily otázku bezprostřednosti nebezpečí. Nesouhlasí s tím, že neprokázala, že nebezpečí nehrozilo bezprostředně. S ohledem na zjištěný stav stromů (vyhínající dutina) podle ní naopak rozhodně nebylo prokázáno, že bezprostřední nebezpečí nehrozilo.
33. Soud se s touto námitkou neztotožnil.
34. Správní orgány se otázkou zřejmosti a bezprostřednosti nebezpečí zabývaly (zejména na str. 6 prvostupňového rozhodnutí). Inspekce dospěla k závěru, že bylo vyloučeno, aby se bez působení přírodních živlů náhle ocitly v havarijním stavu všechny dřeviny najednou. Žalobkyně zároveň nepředložila žádnou fotografii, byť částečně vyvráceného nebo rozlomeného stromu, toliko se bránila tvrzením, že stromy byly staré, nemocné, usychající a že z nich padaly větve, které ohrožovaly okolí. Dlouhodobě narušený nebo usychající stav stromu však není důvodem pro „*havarijní kácení*“. Podle inspekce navíc žalobkyně měla čas zhodnotit stav dřevin a připravit jejich pokácení – mezi prohlédnutím dřevin a jejich pokácením uplynulo několik týdnů. V daném případě tak nebyly naplněny požadavky zřejmosti a bezprostřednosti, tj. nebyl dán zřejmý stav nebezpečí z prodlení. Žalovaný pak

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

ve shodě s inspekci uzavřel, že „bezprostřední ohrožení v době kácení nehrozilo, neboť kácení bylo plánováno s předstihem“ (str. 5 napadeného rozhodnutí).

35. Soud se s tímto posouzením ztotožnil. Žalobkyně neprokázala, že by pokácené dřeviny byly natolik poškozené a nestabilní, že by akutně hrozil jejich pád, při kterém by mohlo dojít k ohrožení života a zdraví či ke vzniku škody značného rozsahu. Fotografie, které žalobkyně předložila, sice zachycují, že některé z pokácených dřevin byly uschlé a jiné měly vyhnívající dutinu, špatný stav dřevin však sám o sobě neodůvodňuje jejich pokácení z titulu krajní nouze (bod 17 rozsudku čj. 10 As 486/2021-52). Ohrožení chráněných zájmů totiž musí být zřejmé, tedy musí být bez nutnosti náročného odborného zkoumání (tj. na první pohled) patrné, že je stavem dřevin bezprostředně ohrožen některý ze zákonem chráněných zájmů (bod 31 výše). Takové okolnosti však ze správního spisu nevyplývají. Žalobkyně měla doložit, že akutní nebezpečí pádu hrozilo u konkrétních stromů v době, kdy je pokácela (např. konkrétní strom byl viditelně nestabilní, vyvrácený, nalomený a hrozilo, že by mohl kdykoli spadnout). To však neučinila.
36. O nezbytnosti zásahu nesvědčí ani rozsah kácení. Fotodokumentace ve správním spise ukazuje, že žalobkyně odstranila (kácením, frézováním, štěpkováním) celý pás stromů a souvislou plochu zapojeného porostu, nikoli pouze jednotlivé dřeviny, u nichž by hrozilo riziko pádu (které navíc neprokázala). Fotografie navíc ukazují, že zdaleka ne všechny pokácené stromy byly uschlé či vyhnílé. Pokácení stromů bez předchozího povolení je přitom zcela krajním řešením. Jeho účelem není umožnit plošnou „sanaci“ starých a dožívajících dřevin jejich odstraněním bez povolení. Ani tvrzení, že v lokalitě došlo v minulosti k pádu větví z jiných stromů, nemůže přesvědčivě potvrdit, že zásah byl nezbytný. Nevypovídá totiž nic o stavu konkrétních pokácených dřevin a žalobkyně jej ani nijak nedoložila (obdobně bod 7 rozsudku čj. 10 As 486/2021-52).
37. Krom toho ze inspekce zjistila, že žalobkyně kácení předem plánovala. I z toho vyplývá, že nebyla naplněna podmínka bezprostřednosti, neboť zjevně nebylo dáno nebezpečí z prodlení. Pokud by takové nebezpečí existovalo, žalobkyně by dřeviny odstranila bezodkladně poté, co se seznámila s jejich havarijním stavem, a nevyčkávala by několik dalších týdnů (obdobně bod 22 usnesení NSS z 23. 8. 2023, čj. 9 As 146/2021-37).
38. Z obdobných důvodů je nepřipadný žalobkynin odkaz na prevenční povinnost podle § 2901 občanského zákoníku. Ten upravuje povinnost osoby zakročit proti nebezpečné situaci, nad kterou má kontrolu, nebo k odvrácení hrozící újmy. Žalobkyně však žádnou takovou nebezpečnou situaci ani hrozící újmu v řízení před správními orgány neprokázala.
39. Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že žalobkyně kácení neoznámila, čímž „prokazatelně tyto dřeviny vykácela bez povolení a v rozporu se zákonem o ochraně přírody a krajiny“.
40. K tomu soud pro upřesnění podotýká, že pokud by žalobkyně prokázala, že byly splněny podmínky podle § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, měla kácení oznámit orgánu ochrany přírody do 15 dnů od jeho provedení (věta druhá tohoto ustanovení). Pokud by žalobkyně tuto povinnost nesplnila, dopustila by se přestupku podle § 88 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně přírody a krajiny. Jelikož však žalobkyně neprokázala, že stav dřevin představoval zřejmé a bezprostřední ohrožení života či zdraví nebo že hrozil vznik škody značného rozsahu, nebyl postup podle § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny vůbec na místě. Proto ani nebylo co ohlašovat. Skutečnost, zda žalobkyně kácení oznámila či neoznámila není v posuzované věci podstatná. Žalobkyně se totiž za těchto okolností

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

dopustila přestupku podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny, i pokud by kácení oznámila orgánu ochrany přírody.

41. Jinými slovy, protože nebyl prokázán havarijní stav dřevin, žalobkyně neměla právo kácet bez povolení, a dopustila se tak přestupku podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny. Pokud by naopak žalobkyně havarijní stav dřevin prokázala, měla by právo je pokácet, avšak musela by kácení oznámit do 15 dnů od jeho provedení orgánu ochrany přírody, jinak by se dopustila přestupku podle § 88 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně přírody a krajiny.
42. Soud shrnuje, že nebylo prokázáno, že byly splněny podmínky pro kácení bez povolení podle § 8 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny. Správní orgány tak nepochybily, pokud uzavřely, že se žalobkyně dopustila přestupku podle § 88 odst. 1 písm. c) tohoto zákona.
43. První žalobní bod proto není důvodný.

4.2 Žalobkyně neodstraňovala dřeviny v ochranném pásmu elektrizační soustavy

44. Žalobkyně dále namítla, že povolení ke kácení nepotřebovala rovněž proto, že odstraňovala dřeviny v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy.
45. Relevantní část § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny stanoví, že *povolení není třeba k odstraňování dřevin v ochranném pásmu zařízení elektrizační a plynárenské soustavy prováděném při provozování těchto soustav. Kácení z těchto důvodů musí být oznámeno písemně nejméně 15 dnů předem orgánu ochrany přírody, který je může pozastavit, omezit nebo zakázat, pokud odporuje požadavkům na ochranu dřevin.*
46. Předně je třeba uvést, že žalobkyně neuvedla, které konkrétní dřeviny se podle ní měly nacházet v ochranném pásmu zařízení elektrizační soustavy. Ze správního spisu přitom jasně vyplývá, že dřeviny, za jejichž pokácení byla žalobkyně uznána vinnou ze spáchání přestupku, součástí ochranného pásma nebyly (viz protokol o kontrole čj. 49/2024/5474 a jeho grafická příloha, v němž je ochranné pásmo přehledně zakresleno). Inspekce v prvostupňovém rozhodnutí výslovně uvedla, že při kontrole zjistila, že celkem šest dřevin včetně části zapojených porostů se sice nacházelo v ochranném pásmu nadzemního elektrického vedení, tyto dřeviny však již v minulosti odstranila po předchozím ohlášení podle § 8 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny společnost Veolia Energie ČR, a. s. Žalobkyně tak za pokácení těchto dřevin vůbec postihnuta nebyla. Ke kácení mimo ochranné pásmo však povolení potřebovala.
47. Krom toho rovněž dřeviny nacházející se v ochranném pásmu zařízení elektrizační soustavy požívají právní ochrany, pouze je u nich povolovací režim nahrazen režimem ohlašovacím (bod 32 rozsudku NSS z 13. 11. 2024, čj. 1 As 12/2024-45). Proto i v případě, že by žalobkyně prokázala, že odstraňovala dřeviny v ochranném pásmu elektrického vedení, byla povinna to 15 dnů předem písemně ohlásit orgánu ochrany přírody. Tuto povinnost přitom žalobkyně nesplnila, proto nemohla dřeviny pokácet ani je jinak poškodit.
48. *Pasáž poškodí nebo zničí bez povolení* ve smyslu § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny totiž nelze chápat tak, že se jedná pouze o veřejnoprávní povolení v užším smyslu. Naopak se s ohledem na smysl a účel právní úpravy musí jednat o poškození či zničení dřevin bez povolení v širším smyslu, zahrnující jakékoli veřejnoprávní oprávnění k zásahu do zákonem chráněných dřevin – tedy nejen povolení *stricto sensu*, ale i dodržení případné stanovené ohlašovací povinnosti. Smyslem uvedeného přestupku je totiž sankcionovat

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

protiprávní zásahy do dřevin rostoucích mimo les, jež požívají právní ochrany. Ohlašovací povinnost přitom sleduje stejně jako povinnost požádat o povolení zájem na ochraně dřevin (srov. přiměřeně např. rozsudek NSS z 10. 11. 2021, čj. 8 As 22/2020-44). Ostatně, jak soud uvedl výše, samotné nesplnění ohlašovací povinnosti je již přestupkem podle § 88 odst. 1 písm. h) zákona o ochraně přírody a krajiny. Přestupek podle § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny je tudíž přestupkem speciálním, který dopadá na ty případy, kdy bez potřebného veřejnoprávního oprávnění dojde právě k poškození či zničení dřevin (bod 34 rozsudku čj. 1 As 12/2024-45).

49. Stručně shrnuto poškození nebo zničení dřevin *bez povolení* ve smyslu § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny zahrnuje jakékoli poškození či zničení dřevin rostoucích mimo les, ke kterému dojde bez splnění zákonných předpokladů, tj. bez povolení, případně bez ohlášení.
50. Jestliže by tedy k zásahu do dotčených dřevin rostoucích mimo les v ochranném pásmu muselo podle zákona předcházet učinění předchozího oznámení orgánu ochrany přírody, přičemž žalobkyně dřeviny zničila, aniž by této povinnosti dostála, pak poškodila nebo zničila dřevinu bez povolení ve smyslu § 88 odst. 1 písm. c) zákona o ochraně přírody a krajiny. Naplnila by tak znaky přestupku, který je jí kladen za vinu, i pokud by prokázala, že skutečně kácela dřeviny v ochranném pásmu elektrizační soustavy.
51. Ani druhá žalobní námitka proto není důvodná.

4.3 Pokuta nebyla stanovena nezákonně

52. Ve třetím žalobním bodě žalobkyně namítá, že žalovaný nevzal v potaz její argumenty, s nimiž se domáhala moderace výše pokuty.
53. Není pochyb o tom, že žalovaný měl při posuzování žalobkynina přestupku přihlížet ke všem okolnostem. Zároveň však platí, že zohlednění jednotlivých kritérií spadá do rámce správního uvážení žalovaného, které podléhá pouze omezenému soudnímu přezkumu. Soud posuzuje pouze to, zda se žalovaný dostatečně vypořádal se zjištěným skutkovým stavem a zda nevybočil z mezí a hledisek stanovených zákonem (rozsudky NSS z 28. 12. 2016, čj. 3 As 149/2015-49, část III. C., a ze 14. 2. 2024, čj. 8 As 141/2022-65, bod 32). Polehčující okolností přitom může být pouze taková skutečnost, která snižuje společenskou škodlivost přestupku (rozsudek NSS z 30. 5. 2024, čj. 3 As 153/2022-45, bod 40 a násl.).
54. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že žalovaný se ve vztahu k posouzení přitěžujících i polehčujících okolností ztotožnil s odůvodněním prvostupňového rozhodnutí. Jako polehčující okolnost inspekce posoudila, že žalobkyně odstranila dřeviny v době vegetačního klidu, že ztráta ekologických funkcí dřevin byla lokálně omezena a že byly pokáceny staré a dožívající dřeviny a zapojené porosty nízké ekologické hodnoty a kvality. Současně přihlédl také k tomu, že žalobkyně v rámci šetření spolupracovala.
55. Naopak v neprospěch žalobkyně svědčil vyšší počet pokácených dřevin a rozsah vykáceného porostu dřevin, jakož i absence žalobkynina úsilí zabránit spáchání přestupku (vůbec se nepokusila požádat o povolení) a skutečnost, že se přestupek negativně dotkl širšího okruhu osob (návštěvníků sportovního areálu a přilehlé cyklostezky). Inspekce přičetla žalobkyni k tíži rovněž skutečnost, že přestupek spáchala svým aktivním jednáním. Žalobkyně se brání, že sice jednala aktivně, avšak v přesvědčení, že povolení ke kácení nepotřebuje, neboť se snažila zabránit hroící škodě na majetku a životech. Žalobkyně však neosvědčila, že by stavem pokácených stromů byl zřejmě a bezprostředně ohrožen život či zdraví nebo že by

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

hrozila škoda značného rozsahu. Inspekce sice uvedla, že stromy byly staré a poškozené, to však neznamená, že by jimi byl bezprostředně ohrožen život či zdraví osob nebo hrozil vznik škody značného rozsahu.

56. Žalobkyně namítá, že inspekce konstatovala, že žalobkyně nezabránila pádům větví a poškození stromů, aniž by přitom zkoumala, jak dlouho je žalobkyně vlastníci pozemků a zda bylo možné onemocnění stromů vůbec zabránit. Žalovaný se této námitce, kterou žalobkyně předeštlá již v odvolání, v napadeném rozhodnutí věnoval a částečně jí přisvědčil. Uznal, že inspekce tento svůj závěr nepodložila dostatečnými skutkovými zjištěními. Zároveň však tato vada neměla vliv na zákonnost prvostupňového rozhodnutí, neboť inspekce při stanovení pokuty žalobkyni nepřičetla k tíži, že o dřeviny nepečovala. Soud se s tímto posouzením ztotožnil.
57. Soud uzavírá, že neshledal odůvodnění výroku o uložení pokuty nezákonným ani nepřezkoumatelným. Z rozhodnutí je jasné patrné, z jakých důvodů byla pokuta uložena. Ani výši pokuty nehodnotí vzhledem k uvedeným okolnostem jako nepřiměřenou. Podle § 88 odst. 3 písm. a) zákona o ochraně přírody a krajiny lze uložit pokutu do výše 1 milionu Kč, pokuta tedy byla uložena v zákonem vymezeném rozsahu a její výše byla dostatečně srozumitelně odůvodněna. Smyslem soudního přezkumu zde není hledat ideální výši pokuty, ale pouze posoudit, zda nejde o pokutu zjevně nepřiměřenou. O takovou pokutu nejde.

4.4 Správní orgány se zabývaly materiální stránkou přestupku

58. Ve čtvrtém žalobním bodě žalobkyně uvedla, že se správní orgány nezabývaly dostatečně tím, zda bylo žalobkynino jednání společensky škodlivé, tedy zda byla naplněna materiální stránka přestupku.
59. Judikatura správních soudů je dlouhodobě ustálena v závěru, že jednání, jehož formální znaky jsou označeny zákonem za přestupek, naplňuje v běžně se vyskytujících případech materiální znak přestupku, neboť porušuje či ohrožuje určitý zájem společnosti (např. rozsudek NSS ze 14. 12. 2009, čj. 5 As 104/2008-45, č. 2011/2010 Sb. NSS). Správní orgány se proto zpravidla nemusí materiální stránkou explicitně zabývat při odůvodňování svých rozhodnutí (např. rozsudek NSS z 30. 3. 2011, čj. 1 Afs 14/2011-62). K naplnění materiálního znaku nedojde pouze tehdy, existují-li výjimečné okolnosti, které snižují konkrétní společenskou nebezpečnost tak, že nedosahuje ani minimální hranice typové nebezpečnosti (rozsudek NSS z 12. 2. 2015, čj. 3 As 92/2014-32). Tato východiska jsou v judikatuře dlouhodobě ustálená (nejnověji např. bod 15 a násl. rozsudku NSS z 8. 9. 2025, čj. 22 As 110/2025-35).
60. Soud má za to, že správní orgány se ve svých rozhodnutích v souladu s výše citovanou judikaturou dostatečně podrobně zabývaly tím, který společenský zájem je v posuzovaném případě chráněn (ochrana dřevin rostoucích mimo les) a jak konkrétně jej žalobkyně porušila (srov. zejména str. 8 prvostupňového rozhodnutí). I skutková podstata přestupku je v napadeném a prvostupňovém rozhodnutí popsána jasně a srozumitelně. Inspekce se míře závažnosti žalobkynina jednání podrobně věnovala a posoudila ji jako středně závažnou, k čemuž přihlédla při stanovení výše pokuty (str. 10 a 11 prvostupňového rozhodnutí). Zároveň nebyly v průběhu řízení před správními orgány zjištěny žádné výjimečné okolnosti, které by vyloučily, respektive snížily společenskou škodlivost jednání do té míry, že by materiální stránka přestupku nebyla dána.

61. Ustanovení § 8 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny jasně stanoví, že ke kácení dřevin je nezbytné povolení orgánu ochrany přírody. Žalobkyně toto ustanovení porušila. Její námitka, že zákon chrání zdravé dřeviny, nikoliv nemocné, je přitom lichá. Takový závěr z ničeho neplyne, naopak účelem zákona o ochraně přírody a krajiny je ochrana přírody a krajiny jako celku a též z § 7 zákona vyplývá, že zákon chrání v zásadě všechny dřeviny (vyjma nepůvodních druhů a případů předcházení šíření nebo vyhubení škodlivých organismů rostlin – viz výjimka v § 7 odst. 2). Samozřejmě, že zájem na ochraně bude dán primárně u zdravých dřevin, i proto zákon upravuje možnost kácení. Bez povolení jej však lze provést jen výjimečně (bod 19 usnesení čj. 9 As 146/2021-37). K tomu, že žalobkyně pokácela staré a dožívající dřeviny navíc inspekce výslovně přihlédla jako k okolnosti snižující společenskou závažnost přestupku. Její odpovědnost za spáchaný přestupek tím však vyloučena není.
62. Ani čtvrtý žalobní bod proto není důvodný.

5. Závěr a náklady řízení

63. Žaloba není důvodná, proto ji soud výrokem I. zamítl postupem podle § 78 odst. 7 s. ř. s.
64. O nákladech řízení rozhodl soud výrokem II. podle § 60 odst. 1 s. ř. s. tak, že žalovanému, který byl ve věci plně úspěšný, jejich náhradu nepřiznal. Nevznikly mu totiž žádné náklady řízení nad rámec běžného výkonu úřední činnosti.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 26. září 2025

Mgr. Marek Bedřich v.r.

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.

předseda senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje: X.